

OTWARTY DIALOG

czerwiec'2012

monitoring wyborów

wybory parlamentarne 2012

UKRAINA

W TYM NUMERZE:

Monitoring sytuacji przedwyborczej w Ukrainie (15.05.2012—15.06.2012)	1
Władza w przeddzień wyborów – zwrot w stronę autorytaryzmu i stare metody	5

Monitoring sytuacji przedwyborczej w Ukrainie (15.05.2012—15.06.2012)

Polityka wewnętrzna

17.05.2012

Rada Najwyższa przyjęła ustawę „O zasadach postępowania etycznego”, która zabrania politykom wypowiadać się w sposób negatywny o władzy państwowej, jak również przyjmować darowizny. Przedstawiciele opozycji Vyacheslav Koval i Vladimir Bondarenko oświadczyli, że ustawa daje rządowi nową możliwość wpływania na opozycję, a także stwarza trudności w prowadzeniu kampanii wyborczej, ponieważ, po pierwsze, wybory opłacane są w większości z darowizn, a po drugie, nie wiadomo jakie sankcje zostaną zastosowane w stosunku do opozycji, która będzie krytykować rząd.

Źródła:

<http://kommersant.ua/doc/1936406>

<http://www.pravda.com.ua/news/2012/05/18/6964774/>

17-23.05.2012

Prezydent Ukrainy Wiktor Janukowycz podpisał dekret w sprawie powołania Zgromadzenia Konstytucyjnego. Zgodnie z dokumentem, Zgromadzenie Konstytucyjne to specjalny organ pomocniczy przy Prezydencie Ukrainy. Janukowycz podkreślił, iż ważne jest, by w pracach Zgromadzenia Konstytucyjnego wzięły udział wszystkie frakcje. Jedną z najbardziej palących kwestii, według prezydenta, jest kwestia reformy sądownictwa. Lider „Frontu Zmian” A. Yatseniuk oświadczył, że Zjednoczona Opozycja odmawia udziału w Zgromadzeniu Konstytucyjnym, ponieważ, po pierwsze, organ ten uznaje za niekonstytucyjny, a po drugie, celem tego organu jest zapewnienie wyboru Prezydenta w 2015 roku w Parlamencie.

Źródła:

http://lb.ua/news/2012/05/17/151570_yanukovich_sozdal_konstitutsionnyu.html

<http://www.unian.ua/news/505157-opozitsiya-do-yanukovicha-ne-priyshla.html>

<http://korrespondent.net/ukraine/politics/1351478-yacenyuk-yanukovich-hochet-izmenit-konstituciyu-chtoby-ego-izbrala-vr>

24.05.2012-05.06.2012

W Parlamencie omówiono i przyjęto w pierwszym czytaniu projekt ustawy Kolesnichenko-Kivalova „O podstawach polityki językowej państwa”. W dniu 24 maja w sali rozpoczęły się przepychanki między posłami, po których marszałek V. Lytvyn zamknął posiedzenie. Negocjacje pomiędzy frakcjami na temat projektu ustawy i odblokowania prac parlamentu zakończyły się fiaskiem. Następnie Vladimir Lytvyn oświadczył na konferencji prasowej, że uważa, iż konieczne jest rozwiązanie Rady Najwyższej i ogłoszenie przedterminowych wyborów.

Przedstawiciele rządu twierdzą, że ustawa pozwoli w niektórych regionach używać języków regionalnych

na równi z państwowym, co oznacza, że ochroni ona prawa obywateli. Jednakże opozycja ripostuje, że ustawa ta chroni tylko język rosyjski i podważa status konstytucyjny państwowego języka ukraińskiego. W dniu 4 czerwca deputowani głosowali za przyjęciem ustawy w pierwszym czytaniu, po czym niedaleko parlamentu rozpoczęły się akcje protestacyjne oraz starcia ze zwolennikami rządu. Protestujący zaczęli bójki z „Berkutem”, jednostka specjalna policji użyła przeciwko nim gazu łzawiącego.

Źródła:

<http://www.pravda.com.ua/news/2012/05/24/6965233/>

http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?litvin_hoche_rozpustiti_radu&objectId=1255913

<http://www.pravda.com.ua/news/2012/06/15/6965939/>

<http://www.pravda.com.ua/news/2012/06/15/6965942/>

29.05.2012

Członkowie CKW Andrei Magera i Mikhail Okhendovskiy zarejestrowali w Parlamencie projekt poprawek do ustawy o wyborach do Rady Najwyższej. Przedstawiciele opozycji wyrazili obawy, że może to być tylko pretekstem do wprowadzenia bardziej znaczących zmian do ordynacji wyborczej, które doprowadzą do fałszerstw. Z kolei autorzy dokumentu twierdzą, że poprawki do ustawy mają wyłącznie charakter techniczny i są niezbędne do uregulowania procesu wyborczego. W dniu 5 czerwca frakcja Partia Regionów, w celu uniknięcia spekulacji i oskarżeń pod swoim adresem ze strony opozycji wycofała projekt ustawy i zaproponowała opozycji stworzenie alternatywnego projektu ustawy.

Źródła:

<http://www.pravda.com.ua/news/2012/05/29/6965501/>

<http://www.rbc.ua/ukr/newsline/show/zakon-o-vyborah-narodnyh-deputatov-ostanetsya-bez-izmeneniy--05062012132800>

01.06.2012

Lider Ukraińskiej Partii Ludowej Yuriy Kostenko twierdzi, że część odłamu narodowo-patriotycznego, który nie wszedł do Zjednoczonej Opozycji, prowadzi negocjacje dotyczące utworzenia wspólnej frakcji centroprawicowej w celu uczestnictwa w wyborach parlamentarnych. Według polityka, negocjacje są prowadzone z liberalno-prawicową „Naszą Ukrainą” i centroprawicową Platformą Ukraińską „Sobor”.

Źródła:

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/2084/180/74294/>

<http://www.radiosvoboda.org/content/article/24608590.html>

07.06.2012

Po posiedzeniu Rady Zjednoczonej Opozycji, szefowie partii opozycyjnych przyznali, że ich liderem będzie Yulia Tymoshenko. Przewodniczącym Rady mianowano A. Yatsenyuka, a szefem Centralnego Sztabu Wyborczego - A. Turchynova.

Źródła:

<http://www.day.kiev.ua/3051519>

Uwięzienie byłej premier Yulii Tymoshenko

16.05.2012

Premier Nikolay Azarov, występując w Parlamencie Europejskim oświadczył, że fakt użycia przemocy fizycznej w stosunku do byłej premier Yulii Tymoshenko, zgodnie z wynikiem odpowiedniego badania, nie został potwierdzony. Według N. Azarova, Y. Tymoshenko może zostać zwolniona z więzienia wyłącznie na podstawie decyzji sądu.

Źródła:

http://censor.net.ua/news/205996/azarov_ni_odin_iz_80_chelovek_ne_podtverdil_fakt_izbieniya_tymoshenko

<http://korrespondent.net/ukraine/politics/1350108-azarov-vozmozhnoe-izbienie-tymoshenko-ne-podtverdilos>

16-18.05.2012

Europejcy i amerykańscy parlamentarzyści, urzędnicy państwowi, działacze społeczni krytykują polityczne prześladowania opozycji w Ukrainie i twierdzą, że wewnętrzna sytuacja polityczna ma negatywny wpływ na międzynarodowy wizerunek państwa.

W dniu 16 maja zastępca sekretarza stanu USA oświadczył, iż uwięzieni liderzy opozycji ukraińskiej powinni wziąć udział w wyborach parlamentarnych.

Komisja Stanów Zjednoczonych ds. Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (Komisja Helsińska) uważa, że fakt niesprawiedliwego pozbawienia wolności byłej premier, lidera Ogólnoukraińskiego Zjednoczenia „Ojczyzna” Julii Tymoszenko i byłego ministra spraw wewnętrznych Yuriya Lutsenko rzuca cień na cały proces wyborczy.

W dniu 18 maja David Kramer, prezes organizacji Freedom House powiedział, że jeśli Ukraina nie przysłucha się międzynarodowej krytyce na temat prześladowań politycznych opozycji i łamania praw człowieka, wprowadzenie sankcji stanie się nieuniknione, i nawet sam fakt mówienia o sankcjach już jest przykry dla Ukrainy.

Źródła:

<http://obkom.net.ua/news/2012-05-22/1837.shtml>

http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2012/05/120518_senate_usa_dt.shtml

<http://gazeta.ua/articles/politics/ u-cvk-poperedili-evropu-scho-timoshenko-na-vibori-ne-pustyat/438591>

<http://novynar.com.ua/politics/227671>

19.05.2012

W dniu 19 maja Prezydent Yanukovich oświadczył, że pomimo chęci wielu polityków europejskich wysłania Y. Tymoszenko na leczenie za granicę, on zgodnie z prawem tego zrobić nie może. Ale jeśliby ustawa pozwalała Prezydentowi to zrobić, to on by pozwolił Tymoszenko leczyć się za granicą. Później Prezydent wyszedł z inicjatywą zaproszenia firmy amerykańskiej, która przeprowadzi ocenę specjalistyczną w sprawie Tymoszenko.

Źródła:

<http://obozrevatel.com/politics/32567-v-ukraine-net-uslovij-dlya-lecheniya-timoshenko-nemetskij-vrach.htm>

<http://korrespondent.net/ukraine/politics/1351173-yanukovich-zakon-ne-pozvolyaet-lechit-timoshenko-za-granicej>

http://news.dt.ua/POLITICS/yanukovich_ekspertnij_visnovok_u_spravi_timoshenko_dast_mizhnarodna_kompaniya-103040.html

21.05.2012

Kijowski Sąd Rejonowy Charkowa uwzględnił wniosek oskarżyciela publicznego i odroczył rozpatrzenie sprawy karnej Tymoszenko do dnia 25 czerwca – przyczyną była nieobecność oskarżonej ze względów zdrowotnych. Na wniosek Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Martina Schulza, została utworzona komisja w celu obserwacji rozpatrzenia kasacji Tymoszenko. W skład komisji weszli były przewodniczący Parlamentu Europejskiego Pat Cox i były prezydent Polski Aleksander Kwaśniewski.

Źródła:

<http://tyzhden.ua/News/50745>

<http://www.guardian.co.uk/world/2012/may/16/yulia-timoshenko-appeal-euro-2012?INTCMP=SRCH>

http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2012/06/120606_hk_europarliament_timoshenko.shtml

31.05.2012

Prokurator Generalny Viktor Pshonka oświadczył, że poza sprawą Zjednoczonego Systemu Energetycznego Ukrainy, przeciwko Julii Tymoszenko mogą być wszczęte jeszcze cztery sprawy: udział w zabójstwie na zlecenie, jak również finansowe machinacje związane z Protokołem z Kioto, zakupem karetek pogotowia ratunkowego oraz dług ZSEU w stosunku do Ministerstwa Obrony FR.

Źródło:

<http://focus.ua/politics/233455/>

01.06.2012

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, że ukraiński rząd spełnił wymóg sądu i zapewnił uwięzionej Y. Tymoszenko odpowiednie leczenie, w wyniku czego cofnął ten wymóg. Jednocześnie sąd odrzucił wniosek Y. Tymoszenko o wyrażenie zgody na przeprowadzenie leczenia w klinice „Charite” w Niemczech.

Źródło:

http://www.bbc.co.uk/ukrainian/mobile/news_in_brief/2012/06/120601_ko_european_court_timoshenko.shtml

18.05.2012

Europejscy i amerykańscy urzędnicy przypomnieli o obawie, która istnieje w UE w związku ze sprawą Yulii Tymoszenko. Szef Amerykańskiego Komitetu Helsińskiego, Christopher Smith podkreślił, że uwięzienie opozycjonistów Y. Tymoszenko i Y. Lutsenko rzuca cień na przyszłe wybory parlamentarne, dlatego też ma on wątpliwości, czy społeczność międzynarodowa uzna, że te wybory spełniają standardy międzynarodowe. Również Prezydent RP Bronisław Komorowski powiedział w dniu 22 maja, że uważa, iż wewnętrzna sytuacja polityczna w Ukrainie stanowi zagrożenie dla jej integracji europejskiej.

Źródła:

<http://korrespondent.net/ukraine/politics/1351022-evroparlament-ne-nameren-zamorazhivat-otnosheniya-s-ukrainoj>

<http://www.radiosvoboda.org/content/article/24584794.html>

<http://un.ua/ukr/article/392102.html>

21.05.2012

Deklaracja Szczytu w Chicago głosi, że liderzy krajów członkowskich NATO są zaniepokojeni stosowaniem wybiórczej sprawiedliwości w Ukrainie i wzywają władze do rozwiązania problemów w sferze sądownictwa oraz do zapewnienia wolnych i uczciwych wyborów parlamentarnych.

Źródło:

<http://www.unian.ua/news/504618-lideri-krajiv-nato-mi-sturbovani-vibirkovim-pravosuddyam-v-ukrajini.html>

22-24.05.2012

W Strasburgu odbyły się debaty Parlamentu Europejskiego na temat sytuacji w Ukrainie. W swojej rezolucji Parlament Europejski wezwał władze do uwolnienia skazanych z powodów politycznych więźniów, wyraził nadzieję na przeprowadzenie uczciwych wyborów parlamentarnych i poradził przybyłym do Ukrainy na UEFA UURO politykom, aby odwiedzili więźniów politycznych i wypowiedzieli się na temat sytuacji w Ukrainie. Kilka dni później w Kongresie USA został zarejestrowany projekt uchwały autorstwa senatora Jamesa Inhofa, wzywający do wprowadzenia sankcji wobec Prezydenta Janukowycza, Prokuratora Generalnego Pshonki oraz innych urzędników państwowych, w celu doprowadzenia do uwolnienia Yulii Tymoszenko.

Źródło:

<http://www.unian.ua/news/505354-evroparlament-zaklikav-ukrajinu-negayno-zvilniti-zasudjenih-za-politichnimi-motivami-rezolyutsiya.html>

Władza w przeddzień wyborów – zwrot w stronę autorytaryzmu i stare metody

Wydarzenia ostatniego miesiąca jeszcze bardziej wpłynęły na przekonanie, że w ciągu dwóch lat wahadło rozwoju reżimu politycznego przechyliło się na stronę powrotu do autorytaryzmu. Rok 2004 stał się początkiem czegoś nowego (choćby pod względem formy) w życiu politycznym, czegoś, co zastąpiło silną władzę prezydencką, opierającą się głównie na porozumieniach zawieranych pomiędzy oligarchami. Zamiast tego, obecna władza przerwała i ten krótkotrwały etap rozwoju nowych demokratycznych form i jeszcze bardziej zbliżyła Ukrainę do doświadczeń Białorusi. Teraz ważniejszą rolę odgrywa przewaga zasobów i wpływów przedstawicieli jednej części elity. Dlatego tak aktualnie na tym tle wygląda pytanie europośła Krzysztofa Lisaka zadane Prezydentowi Yanukovichowi: „Panie Prezydencie, będzie Pan Lechem Wałęsą czy Aleksandrem Łukaszenką?”.

Europa ocenia, oburza się, ale toleruje.

Ten miesiąc nie był wyjątkowy. Europa także negatywnie reagowała na stan demokracji, wymiaru sprawiedliwości i praw człowieka na Ukrainie. O pogorszeniu stanu swobód i demokracji oraz wybiórczym traktowaniu wymiaru sprawiedliwości jest mowa w sprawozdaniu przedstawicielstwa UE na Ukrainie [1]. Komitet Helsiński wyraził opinię, że wydarzenia na Ukrainie stanowią przejaw odstąpienia od demokracji, a to stwarza zagrożenie dla uczciwych wyborów [2].

Prezydent Parlamentu Europejskiego zaniepokojony sytuacją skazanego Tymoszenko, zaproponował swojemu poprzednikowi utworzenie komisji obserwacyjnej w trakcie rozpatrywania kasacji sprawy Yulii Tymoszenko [3]. Dzięki temu przebieg procesu sądowego w sprawie byłej ukraińskiej premier będzie obserwowany przez eks-prezydenta Parlamentu Europejskiego Peta Koksa wspólnie z eks-prezydentem Polski Aleksandrem Kwaśniewskim. W związku ze stanem zdrowia oskarżonej rozpatrywanie kasacji rozpocznie się 26 czerwca.

Europa stopniowo przestaje rozmawiać z władzami ukraińskimi językiem dyplomacji i taktu. Bardzo ostro i przekonywująco zabrzmiały słowa współsprawozdającej komisji monitorującego Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy (PACE) Marietty de Purbe-Lundin: „Rada Europy traci cierpliwość wobec Ukrainy. Jesteśmy zmęczeni rozmowami, czekamy już na jakieś prawdziwe działania. Oczywiście chcemy wam pomóc, ale powtarzam: to jest potrzebne przede wszystkim

wam” [4].

W końcu się „nazbierało”. Pretensje współsprawozdającej PACE dotyczyły całego systemu ukraińskiego wymiaru sprawiedliwości. Prezydent Ukrainy ma na to jednak bardzo efektowny i efektywny kontrargument, który stopniowo zaczyna być uważany za klasyczny w kontaktach autorytarnych liderów ze społecznością europejską. Ten argument jak piłeczka pingpongowa odpowiada tym samym językiem: jak władza może mieszać się do systemu wymiaru sprawiedliwości i wpływać na sąd, jeśli sąd ma być niezawisły? Taką samą uniwersalną metodą „umywania rąk” zastosował w swoim czasie Vladimir Putin, odpowiadając na ataki Zachodu dotyczące aresztowania Khodorkovskogo.

Apelowanie do „niezależności” gałęzi władzy, to dobra możliwość przeniesienia odpowiedzialności na prokuraturę i władzę sądowniczą w całości. Władza podkreśla, że sprawa Tymoszenko jest rozpatrywana nie na płaszczyźnie politycznej, a wyłącznie prawnej. Jednocześnie o czymś przeciwnym świadczy oświadczenie premiera Azarova: jeśli Tymoszenko przyznałaby się do winy, wtedy władza pomyślałaby nad scenariuszem wyjścia z sytuacji [5]. Oznacza to możliwość - w pewnych okolicznościach - rozwiązania problemu metodami politycznymi, a więc stosowanie podwójnych standardów.

Chociaż w rzeczywistości, uwzględniając racjonalne pobudki, dla władzy powinno być korzystne zapewnianie przewodniej roli prawa, a nie woli politycznej interesów klanów i korporacji. Przewodnia rola prawa oznacza przewidywalność dalszej sytuacji politycznej i działań oponentów. Kto wie, a jeśli opozycja, która teoretycznie może dojść do władzy, pójdzie dalej od politycznego ostracyzmu i zacznie odpowiadać swoim byłym „krzywdzicielom” taką samą monetą? Na razie na Ukrainie prawo nie jest niezależnym arbitrem, a rząd wprowadza środki nacisku na gwałcicieli prawa w sposób selektywny. Obecnie to, jak władza rozporządza prawem (za co jest krytykowana przez Europę), świadczy o tym, że nie może ona czuć się w pełni bezpieczna w przypadku dokonania teoretycznej zmiany elit.

Językowa czerwona płachta na byka - stary trik lepszy niż dwa nowe

Projekt ustawy „O podstawach państwowej polityki językowej”, zgłoszony przez Vadima Koselnichenko i Sergeya Kivalova, zakładający wzmocnienie pozycji

języków regionalnych, był rozpatrywany przez parlament 24 maja. Komitet specjalny do spraw kultury i duchowości nie zaakceptował tego projektu ustawy, przyjmując, że kryterium określające język jako regionalny stanowi liczba 10% jego nosicieli. W ten sposób projekt ustawy chroni język rosyjski, a nie większość języków, które potrzebują wsparcia. Tego dnia w parlamencie rozpoczęły się przetasowania wśród posłów, a wkrótce, od 5 czerwca, kiedy projekt ustawy został przyjęty w pierwszym czytaniu, niepokoje przeszły na ulicę – rozpoczęły się akcje protestacyjne i potyczki pomiędzy zwolennikami władzy i opozycji.

Batalie „języków” to jeszcze jeden sygnał zbliżający się wyborów. Przy czym rozwój tego sprawdzonego scenariusza jest wygodny zarówno dla władzy, jak i opozycji. Tej ostatniej nawet przyszło się tłumaczyć z tego, dlaczego nie udało się jej przeszkodzić w głosowaniu za projektem ustawy [6]. Z jednej strony wyjaśnienie stosunków w kwestii językowej daje władzy możliwość odwrócenia uwagi od problemów o charakterze społecznym i ekonomicznym: niby to, oto jak agresywnie reagują opozycjoniści w odpowiedzi na propozycję „konstruktywnego” dialogu. Z drugiej strony, opozycja obudziła ze „śpiączki” część swoich potencjalnych wyborców, przypomniawszy im, jakiego kosztownego niebezpieczeństwa można od takiej władzy oczekiwać.

Oczywiście to „walka z wiatrakami” i ta kwestia nie może zostać rozwiązana przed wyborami – nie wystarczy ani czasu, ani mechanizmów prawnych. Jednak dla polityków nie to jest najważniejsze. Rozpaczliwe środki walki politycznej, to jest właśnie zwrot w stronę skostniałych mitów i szablonów, które trawią słabe punkty i stanowią ideologiczny, światopoglądowy podział wśród społeczeństwa ukraińskiego. Jednak strategia prowokacji i zwiększania stopnia konfrontacji z roku na rok wygląda coraz bardziej przewidywalnie.

W ten sposób obrona praw językowych różnych części ludności Ukrainy staje się nie celem, a środkiem – efektywnym instrumentem uzyskania poparcia elektoratu, nawet za cenę rozłamu w społeczeństwie. Ogólnie rzecz biorąc, aktualizacja kwestii językowej na razie przyniosła więcej korzyści władzy, dlatego opozycja nie była w stanie niczego jej przeciwstawić oprócz populistycznych i patetycznych oświadczeń. Być może i nie chciała przeciwstawiać, ponieważ to integralna część gry politycznej.

Stosowanie „utartych” politycznych szablonów dotyczy nie tylko rozdmuchiwania kwestii językowej przed wyborami. To również apelowanie do żołądka (rozdawnictwo paczek żywnościowych) [7] i portfela (niewielkie datki pieniężne) [8]. Większe możliwości podkupienia wyborców mają przedstawiciele władzy – swoje zasoby administracyjne i możliwości finansowe wykorzystują aktywnie okręgach większościowych.

Sztuywność stanowiska

Obecnie władza nie może się pochwalić szczególnymi osiągnięciami na polu polityki socjalnej i ekonomicznej, ani dostojnie wyglądać na tle ogólnego spadku poziomu życia obywateli, odejścia większości średniego biznesu do szarej strefy, skandali korupcyjnych związanych przed wszystkim z rodziną prezydenta, no i oczywiście na tle problemów z wymiarem sprawiedliwości i prawami człowieka. Również część elektoratu jest negatywnie nastawiona z powodu wzmocnienia nacisku fiskalnego i zlikwidowania ulg dla uczestników wojny w Afganistanie i ofiar katastrofy w Czarnobylu. Problemy socjalne wyprowadzają na ulice nawet uczonych z Państwowej Akademii Nauk Ukrainy [9].

Jednak przy tym wszystkim władza utrzymuje „sztuywny” styl prowadzenia polityki. Nieustępliwość w kwestii językowej i twarde stanowisko wobec sytuacji związanej z zamknięciem Tymoshenko mają na celu przyciągnięcie tej części elektoratu, która chce widzieć silną rękę i zdecydowaną politykę wobec Zachodu oraz oponentów politycznych. Jest jednak pytanie: czy na szalach wagi przeważą obraz Yanukovycha jako „twardego”, „nieustępliwego” polityka („swojego” człowieka) nad socjalnym i ekonomicznymi problemami państwa?

Taktyka Prezydenta wyraża się w konkretnych krokach. W połowie maja Rada Najwyższa podtrzymała inicjatywę Prezydenta dotyczącą odebrania parlamentowi pełnomocnictw w zakresie wnoszenia zmian do Kodeksu Budżetowego [10]. Jednak ten krok Prezydenta może również świadczyć o tym, że niezbyt mu wygodnie zachowywać niewzruszoność i pewność w warunkach niestabilnej polityki socjalnej i totalnej krytyki międzynarodowej.

Prezydent próbuje także czynić reweranse w stronę Zachodu. W tym miejscu warto przypomnieć przykład z tworzeniem Zgromadzenia Konstytucyjnego [11]. Oficjalny cel Zgromadzenia – to przygotowanie projektu ustawy dotyczącej zmian w Konstytucji. Taka decyzja daje nową pożywkę dla przedwyborczej retoryki władzy (z jakiegoś powodu

bardzo często na Ukrainie o zmianach w Konstytucji oraz o kwestii językowej zaczyna się mówić bliżej wyborów). Viktor Yanukowych zaprosił opozycję do aktywnego uczestnictwa w procesie reformowania ustawy zasadniczej. Opozycja odmówiła [12] i wtedy Prezydent miał powód, aby powiedzieć, iż opozycja odmawia podejmowania kroków wychodzących naprzeciw władzy i nie chce się angażować w demokratyczny proces jej reformowania.

Drugi przykład, to inicjatywa Yanukowycha dotycząca zaproszenia amerykańskiej firmy, której eksperci dokonają oceny w sprawie Tymoszenko [13]. Takie działanie stwarza pozory demokracji i transparentności procesu – przecież śledztwo będzie prowadzone przez stronę niezależną. Można jednak założyć, że władza nie zwróciłaby się z prośbą o dokonanie takiej oceny, jeśli by choć w przybliżeniu nie prognozowała decyzji amerykańskiej firmy. Oprócz tego w ubiegłym roku amerykańska firma na zlecenie Yanukowycha już przeprowadzała audyt działalności finansowej rządu Tymoszenko – i jego wyniki nie były pomyślne dla byłej premier.

„Tworzenie pozorów” procesu demokratycznego, którego gwarantem jest Prezydent – tak właśnie można scharakteryzować podobne działania władzy. Dotyczy to również prezydenckiego polecenia, wydanego Ministrowi Spraw Wewnętrznych Vitaliyovi Zakharchenko i szefowi Państwowej Służby Penitencjarnej Aleksexandrovi Lisickiemu, dotyczącego stworzenia niezbędnych warunków do zapewnienia konstytucyjnych praw i swobód podejrzanym, oskarżonym, podsądnym [14]. Zrozumiała jest formalność i biurokratyzm takich działań, kiedy wszystko wygląda na przygotowane i jest jasne tylko na papierze.

Zimny pokój i taktyka wyczekiwania

Zdystansowanie wobec Zachodu i lekceważenie jego stanowiska może okazać się brzemienne w skutkach dla ukraińskiej władzy – i to nie tylko z powodu międzynarodowej izolacji i prawdziwej katastrofy piarowej [15]. Warto także wziąć pod uwagę i to, że interes wielu polityków związanych z władzą znajduje się właśnie na Zachodzie. Jednak na razie straty władzy dotyczą tylko reputacji. Prawdziwe niebezpieczeństwo dla władzy mogą stanowić „celne uderzenia” w postaci zamrażania aktywów ukraińskich funkcjonariuszy w Europie, ograniczenia wyjazdowe itd.. Jednak poważne sankcje wydają się mało prawdopodobne w najbliższej perspektywie. I rezolucja Parlamentu Europejskiego z 24 maja to potwierdziła [16]. Brak takich sankcji w obecnej chwili można tłumaczyć wieloma czynnikami:

wyczekującym stanowiskiem, interesami osobistymi, lobbieniem, trudnością w poszukiwaniu aktywów pieniężnych ukraińskich polityków itp..

Międzynarodowy nacisk to właściwie jedyny atut w rękach Tymoszenko, wykorzystywany przez nią aktywnie w bezpośrednich kontaktach z europarlamentarzystami i listach przekazywanych za pośrednictwem córki, w których przedstawia ona stan demokracji na Ukrainie. Władza zaś na razie działa według schematu: lepszy zimny pokój niż gorąca (lub też zimna) wojna. Chociaż być może działania władzy są po prostu obojętne i nie skrywają jakiegokolwiek strategicznego podtekstu. Również na wschodnim „froncie”, przede wszystkim w rozmowach gazowych z Rosją, też nie wszystko jest w porządku (dla Putina argumenty o zmniejszeniu ilości zakupów rosyjskiego gazu i poszukiwaniach alternatywnych źródeł energii na razie nie brzmią przekonująco). Ogólnie rzecz biorąc, stanowisko wobec wschodniego i zachodnich sąsiadów jest na razie wyczekujące. Pytanie tylko, czy władza wie, na co czeka.

Władza nie zwraca szczególnej uwagi na międzynarodową krytykę i na razie nie czuje zagrożenia swojej legitymizacji. Możliwe, że dlatego, iż czuje powszechne przyzwolenie na wszystko w granicach istniejącego systemu polityczno-prawnego. A większość społeczeństwa, przede wszystkim zmęczona i rozczarowana, odbiera korupcję i represyjność reżimu jako zjawiska oczywiste, właściwe i normalne dla kraju. Społeczeństwo nie może ograniczać władzy, ponieważ nie posiada do tego niezbędnych zasobów. Natomiast, ani opozycja, ani społeczność międzynarodowa na razie nie mogą zmusić władzy do ograniczania samej siebie.

Źródła:

1. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2012/05/120515_ek_eu_brussels_ukraine.shtml
2. <http://obkom.net.ua/news/2012-05-22/1837.shtml>
3. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2012/05/120525_ek_eu_observers_tymoshenko_court.shtml
4. <http://focus.ua/politics/232575/>
5. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2012/05/120528_ek_azarov_tymoshenko_pl.shtml
6. http://news.dt.ua/POLITICS/opozitsiya_ne_vstigla_zirvati_golosuvannya_movnogo_zakonoproektu_cherez_hitriy_plan_litvina-103241.html
7. http://news.dt.ua/POLITICS/regionalna_berezhna_rozdae_v_harkovi_grechku-101592.html
8. http://news.dt.ua/POLITICS/region-ali_rozdayut_shkolyaram_u_dnipropetrovsku_po_50_grn_u_kon

- vertah_foto-102825.html
9. http://news.dt.ua/SOCIETY/akademiki_24_travnaya_piketuvatimut_kabmin_i_administratsiyu_prezidenta-102401.html
 10. http://news.dt.ua/POLITICS/rada_viddala_chastinu_svoyih_byudzhetnih_povnovazhen_yanukovichu-102220.html
 11. <http://korrespondent.net/ukraine/politics/1350743-yanukovich-sozdal-konstitucionnyu-assambleyu-vo-glave-s-kravchukom>
 12. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2012/05/120518_constitutional_assembly_sd.shtml
 13. http://news.dt.ua/POLITICS/yanukovich_ekspertnij_visnovok_u_spravi_timoshenko_dast_mizhnarodna_kompaniya-103040.html
 14. <http://www.unian.ua/news/505138-yanukovich-poturbuvavsya-pro-lyudey-yaki-utrimuyutsya-pid-vartoy.html>
 15. <http://www.guardian.co.uk/world/2012/may/03/yulia-tymoshenko-ukraine-euro-2012>
 16. <http://www.unian.ua/news/505354-evroparlament-zaklikav-ukrajinu-negayno-zvilniti-zasudjenih-za-politichnimi-motivami-rezolyutsiya.html>
-

OTWARTY DIALOG

Fundacja "Otwarty Dialog" - Fundacja «Otwarty Dialog» została stworzona przez ludzi, którzy uważają, że europejskie wartości – wolność osobista, prawa człowieka, demokracja, samostanowienie – są nie tylko deklaracjami, ale powinny być powszechną rzeczywistością XXI wieku. Misją Fundacji jest dzielenie się polskim doświadczeniem transformacji i demokratyzacji z naszymi partnerami zagranicznymi, szczególnie tymi ze Wschodu (głównie z Ukrainy, Rosji i Azji Centralnej). Głównymi obszarami działalności jest: obrona i promocja praw człowieka, szeroko pojęta polityka międzynarodowa, wspieranie i rozwój działalności społecznej oraz programy edukacyjne. Celem jest budowanie porozumienia i zaufania pomiędzy UE i innymi krajami.

www: www.odfoundation.eu

Adres: 3 Maja Str. 18/4, 20-078 Lublin, Poland

tel. / faks.: + (48) 507 739 025

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu